

1) AKUPUNKTUR

a)Tanımı: İğne, lazer ışınları, elektrik stimülasyonu, kupa, kulak için tohum, iğne ya da manyetik lopçuklar, termik stimülasyon, akupres ve ses veya elektrik veya manyetik titreşimler gibi uyarı yöntemleri ile vücuttaki bulunmuş özel noktaların uyarılması suretiyle yapılan uygulamayı ifade eder.

b) Uygulamaya Yetkili Personel: İlgili alanda uygulama eğitimi almış sertifikalı tabip veya kendi alanında uygulama yapmak üzere dış tabibi.

c) Akupunktur Uygulanabilecek Durumlar: Akupunktur aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek **başına** tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Kas - iskelet sisteminin mekanik ağrısı.
- Eklem ağrıları.
- Migren, gerginlik tipi ve organik olmayan diğer baş ağrıları.
- Diş ağrıları.
- Nöropatik ağrılar.
- Kas spazmı, bel fıtığı akut konservatif dönem ve kronik dönem bel ağrıları.
- İlaç yan etkisine bağlı, taşıt tutması ve gebelikle ilgili bulantı ve kusmalar.
- Fonksiyonel gastrointestinal sistem bozuklukları; kabızlık, motilite bozuklukları, reflü
- Allerjik rinit bulguları.
- Dismenore, infertilite, polikistik over sendromu ve premenstruel sendrom, doğum ağrısı.
- Organik nedene bağlı olmayan uyku bozukluğu.
- Eksojen obezite tanısı almış hastada diyet uyumu.
- Alerji, egzema ve cilt kuruluğuna bağlı kaşıntı.
- Sigarayı bırakma sırasında oluşan anksiyete.
- Anksiyete.
- Organik bir nedene bağlı olmayan gece işemeleri.
- * Kemoterapi ve radyoterapiye bağlı bulantı, kusma, ağrı, ağız kuruluğu,
- » Organik nedeni olmayan vertigo,
- * Geriatrik hastalarda.

- * Solunum sisteminin kronik hastalıklarında günlük yaşam kalitesini artırma
- * Genel iyilik halinin oluşması ve sürdürülmesine yardımcı olma.

Uygulama Merkezlerinde;

- * Progresif nörolojik defisii olmayan ve kauda ekuina saptanmayan sinir kökü irritasyonlan.
- * Alkol ba ğımlılığı tedavisinde oluşacak sıkıntıların azaltılması.
- * Çocukta ekstubasyon sonrası solunum sıkıntısı.
- * Kronik göz hastalıklarında hastanın tedaviye uyumunun artınlm.asi,
- * Unutkanlık ve hafıza problemlerinde yaşam kalitesinin artırılması.
- * Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozuklukları.
- * İdiopatik ve /veya Sjögren hastalığına bağlı göz kuruluğu.
- * İnmeye bağlı kısmi felçlerde kas kontraktürleri veya güçsüzlüğu.

ç) Uygulanmayacak Durumlar: Acil durumlarda, kanama diatezi olan hastalar **ile** gebelikte ilk üç avda alt karnı bölgesi, 2. ve 3.trimesiürde üst abdomen ve lumbosakral bölgelere ve gebede yoğun uyan veren noktalara akupunktur uygulanmaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörüleemeyen durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir,

d) Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzeme: Steril tek kullanımlık çelik iğne.

e) Bulundurulabilecek Cihaz ve Malzemeler: Elektro akupunktur, kulak ve vücut detektörü, lazer akupunktur cihazı, gümüş ve altın iğne,

2) AFİTERAPİ

a) Tanımı: Apiterapi; an ve arı ürünlerinin bazı hastalıkların tedavisinde tamamlayıcı ve destekleyici olarak kullanılmasıdır.

Arı zehiri için;

- a) Canlı bal arısı,
- b) An zehiri içeren ekstraktların bulunduğu ampüller,
- c) An .zehiri içeren merhemler,

kullanılır.

Arı zehiri intradermal ve subkutanöz kullanılabilirken diğer an ürünleri orai ve topikal şekilde uygulanabilir. Oral kullanılacak an ürünlerinin kimyasal analizleri yapılır ve 29/12/2011 tarihli ve 28157 3.mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğine uygun olması zorunludur,

Apiterapi uygulamadan önce, an zehiri ve an ürünlerine karşı alerji olup olmadığı test edilir. Apiterapi uygulama yerinde mutlaka acil durumlarda hastaya müdahale edecek yetkili personel ve yaşam destek ünitesi bulundurulması zorunludur.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel:** Sertifikalı tabip

c) **Apiterapi Uygulanabilecek Alanlar :** Apiterapi aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

• Bal, polen, propolis ve an sütü sekonder immüti yetmezliklerde immün sistemi destekleyici olarak uygulanabilir.

Uygulama Merkezlerinde:

♦ An zehiri; kas-iskelet sistemi ağrı, kızarıklık, hassasiyet gibi semptom lamı azaltılması, bacak kas kontraktürleri veya kas güçsüzlüğünde kas kuvvet artışına yardımcı amaçlı.

* Bal; kronik deri yaralarında iyileşmeye destekleyici amaçlı topikal olarak.

ç) **Uygulanmayacak Durumlar:** Ân ve arı ürünlerine karşı alerji var ise ve çocuklarda, arı zehiri 18 yaş altı diğer arı ürünleri 1 yaş altı, apiterapi uygulanamaz,

An zehiri; dekompanse kalp yetmezliği, böbrek yetmezliği, solunum yetersizliği, sistemik/loM enfeksiyonlar, karaciğer fonksiyon bozukluğu, beta bloker kullanımı, tedavi uyumunu etkileyen şiddetli psikiyatrik rahatsızlıklar, yemekten hemen önce ya da hemen sonra, gebelerde ve Süt veren annelerde uygulanamaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan ongörülemeyen durumlarda. Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) **Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzeme:** Canlı an ve an ürünleri, pansuman seti, iştk kaynağı, otoklav, defibrilatör **kompresördü** nebulizatör veya oksijen tüpüne takriabilecek atomizer, geniş **lümenli** kateter ve büyük damar yolu açabilmek için gerekli set, H2 reseptör blokörü 3 adet, aerosöi formda beta 2 agonist 3 adet **nebul.**

3) FİTOTERAPİ

a) **Tanımı:** Fitoterapi. geleneksel bitkisel tıbbi ürünler ve bitkisel ilaçlarla yapılan bir tıbbi tedavi yöntemidir.

Fitoterapi ürünlerinin ruhsat sürecinde, bilim komisyonunun uygun görüşü alınarak belirlenmiş endikasyonlm dahilinde sertifikalı tabip önerisiyle uygulanabilir.

Fitoterapi uygulamasında kullanılacak tıbbi ürünler ve bitkisel İlaçların ruhsatlandırılması ve satışına ilişkin hususlar Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından düzenlenir.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel:** Sertifika sahibi tabip ve dış tabibi

4) HİPNOZ

a) **Tanımı:** Hipnoz, telkin yoluyla diğer bir kişinin bilinç ve farkındalıL vücut, hisler, duygular, düşünceler, hafıza veya davranışlarında değişiklik elde etmek ürere tasarlanmış veya bu sonucu ortaya çıkaran işlemdir.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel:** Sertifika sahibi tabip ve dış tabibi ile tabip gözetiminde klinik psikolog ve psikolojinin tıbbi uygulamaları yetki belgesine sahip psikologlar.

c) **Hipnoz Uygulanabilecek Durumlar:** Hipnoz aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak **kullanılır**. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

* Cerrahi işlemlerde: 1- Preoperatif ameliyat korkusunu yenme, anksiyete ve ağrıyla baş etme.

2- Postoperatif ağrı, bulantı, kusma ve anksiyete ile baş etme.

3- İntraoperatif ağrı, anksiyeteyi azaltma

- Tüm tıbbi ve girişimsel işlemler sırasında
- Acil tıpta kaygı giderilmesinde ve tedaviye uyumun artırılmasında
- İnfertilite tedavisi sürecinde
- Gebelik ve doğum süresince ve kadim hastalıklarında
- Obesite
- Yeme bozuklukları
- Sigara bırakmada
- Alkol bağımlılık tedavisinde (sadece psikiyatri uzmanı tarafından uygulanabilir)
- Depresyon (sadece psikiyatri uzmanı tarafından uygulanabilir)
- Anksiyete bozukluğu ve stres bozuklukları
- Organik olmayan uyku bozuklukları
- Organik olmayan cinsel fonksiyon bozuklukları
- Fonksiyonel barsak bozuklukları
- Akut ve kronik ağrı

« Diş hekimliğinde; fobilerde, ağrı giderme, anestezi, diş gıcırdatma, tedaviye ve protezlere uyumu arttırıcı, temporomandibüler eklem disfonksiyonu, trigeminal nevralji, ağız içi problemlerin giderilmesi

- Atopik dermatit, seboreik dermatit» ürtiker gibi organik nedeni olmayan kaşıntılarda
- Alerjik rinit, alerjik astım
- Bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi

Uygulama Merkezlerinde:

- Yanık tedavisinde ağrı ve anksiyete azaltılmasında
- Doğum sırasında
- İntraoperatif ağrı, ve anestezinin sağlanmasında
- Kanser hastalarında ortaya çıkan ağrı, kusma, kaygı ve ilaç yan etkileriyle baş edilmesinde

ç) **Uygulanmayacak Durumlar;** Şizofreni ve psikopatik durumlar, alkol ya da ilaç intoksikasyonu, demans, intihar eğilimi olan klinik depresif kişilerde (psikiyatri uzmanı hariç) hipnoz uygulanmaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemez durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

5) SÜLÜK UYGULAMASI

a)**Tanımı:** Steril sülük kullanılarak yapılan uygulamadır.

Tedavide kullanılacak "Hirudo medicinalis ve Hirudo verbana" isimli "tıbbi sülüklerin üretim yerinden ve steril sülük elde edilen işletmeden temin edilmesi aranacak şartlardandır. Sülüklerin imha işleminde, 22/7/2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine göre gerekli işlemler uygulanır.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel**

Sertifikalı tabip ve tabip gözetiminde sağlık meslek mensubu.

c) **Sülük Uygulanabilecek Durumlar** : Sülük tedavisi aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Dejeneratif eklem hastalıkları (osteoartrit),
- Alt eksîremite variköz ven hastalıklarında ağrıyı,
- Lateral epikondilit gibi hastalıklarda ağrıyı azaltma amaçlı

Uygulama Merkezlerinde:

- Flep cerrahisi sonrası görülen venöz yetmezlikler, replantasyon ve revaskülarizasyon sonrası venöz yetmezlikler

ç) **Uygulanmayacak Durumlar:** Kanama diyatezleri (Hemofili gibi), aktif kanama odağının varlığı, ciddi anemi, cerrahi girişim öncesi, kam sulandırıcı ilaç kullanımı, gebelik ve emzirme, sülük ya da diğer canlılara karşı alerji, tedavi uyumunu etkileyen şiddetli psikiyatrik rahatsızlıklar, lösemi, kemik İliği supresyonu varlığı, **gastrointestinal** kanama, kanser, karaciğer siroz varlığı, diyaliz hastalarında, kalp pili varlığı, menstrüel dönem, enfeksiyon varlığı (HIV pozitifliği, vb.), kemoterapi ve radyoterapi sırasında ve çocuklarda (18 yaş altı) uygulanmaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemeyen durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) **Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzemeler:** Steril sülük, **distile** su cihazı, otoklav, steril distile su (kullanım öncesi sterili zasyondan sonra sülüğün yıkanması için),**stok** sülüklerin tutulacağı steril kavanozlar, sülüğün kullanım sırasında taşınması için kapaklı kavanoz

6) HOMEOPATİ

a) **Tanımı:** Homeopati, kişiye özgü seçilmiş homeopatik ilaçlar ile sağlık durumunu

iyileştirmeyi hedef alan bütüncül bir uygulama yöntemidir.

Homeopati uygulamasında kullanılacak ilaçların ruhsatlandırılması ve satışına ilişkin hususlar Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından düzenlenir.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel:** Sertifikalı tabip ve diş tabibi.

c) **Homeopati Uygulanabilecek Durumlar**

Ünitelerde:

- Gerilim tipi ve migren gibi organik olmayan baş ağrıları.
- Bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi.

- Organik olmayan uykusuzluk.
- Kronik yorgunluk sendromu, fibromiyalji, imtabl barsak sendromu
- Egzema, alerjik astım, allejik rinit.
- Romatizma! hastalıklara ait artrit, kronik ağrı, ağız kuruluğu gibi durumlarda.
- Solunum yolları hastalıklarına ait burun akıntısı, burun tıkanıklığı, öksürük, ateş, yutma güçlüğü, stomatit gibi durumlarda.

» Kemoterapi yan etkileri olan bulantı, kusma, stomatit, ağız kuruluğu.

- Dikkat eksikliği ve hiperaktivite tanısı alanlarda tedaviye destek amaçlı,
- Sindirim sistemi hastalıklarına ait Gastro-Özefajial Reflü ve gastrite bağlı mide ağrısı ve yanmasında, bulantı, kusma, ishal gibi durumlarda.
- Premenstruel Sendrom, dismenore, infertilite.
- Variköz ven postoperatif hematoma ve ağrı azaltılması gibi durumlar.
- Kas-iskelet sisteminin mekanik ağrısı,
- Diş Ağrıları.

Uygulama Merkezlerinde:

- Ürolitiazis ağrısı.
 - Doğum sancısı.
 - Sinir kökü imtasyonları.
 - Çocukta perioperatif dönemde destekleyici. » Bağımlılık tedavisinde destekleyici.
 - Kemoterapi ve radyoterapinin bulantı, kusma, ağrı, ağız kuruluğu, anksiyete, radyodermatit yan etkilerinin azaltılmasında.
- » Postoperatif ağrı, ajitasyon, ödem, yara iyileşmesi şikayetlerin azaltılmasında.
- Travmaların iyileşme süresinin kısaltılması.
 - ■ Anksiyete.

ç) **Uygulanmayacak Durumlar** Kanser gibi ağır, kronik hastalıklarda palpatif kullanım dışında kullanılamaz. Fiziksel travma ve yaralanmalarda sadece destekleyici olarak kullanılır. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemeyen durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

7) KAYROPRÂKTİK

a) **Tanımı:** Kayropraktik; kas, omurga ve iskelet sisteminin biyomekanik bozuklukları ve bunun sinir sistemi üzerinde oluşturduğu sorunları önlemesiyle ilgilenen destekleyici bir uygulama alanıdır. Uygun hastalarda normal mekanik hareketliliğini yitirmiş eklemleri elle uygulanan tekniklerle düzeltme üzerine yoğunlaşır.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel:** Sertifikalı tabip ve tabip gözetiminde sertifikalı sağlık meslek mensubu.

c) **Kayropraksi Uygulanabilecek Durumlar** : Kayropraksi aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracağı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

Akut ve kronik boyun ve bel ağrısı,

- Kronik servikal bölge kaynaklı baş ağrısı.
- Ani fiaksiyon- ekstansiyon zorlanmalarıyla ilişkili ağrılar.
- Lomber spinal stenozun erken konservatif tedavisi.
- Lomber, torakal ve servikal disk hernilerinin erken konservatif tedavisi,
- Akut ve kronik yumuşak doku zorlanmaları.
- Miyofasiyal ağrı sendromu.

» Mesleki ve spor ile ilişkili rekreasyonel kas-iskelet sistemi yaralanmaları.

- Geriatrik yaş grubunun osteoartrit vb. kas-iskelet sistemi sorunları.
- Mekanik faset eklem kaynaklı, biyomekanik dışfonksiyonlar.
- Koksiks ağrısı.
- Postürel Skolyoz.
- Progresif motor defisit ve kauda equina sendromu saptanmayan sinir kökü imtasyonları Omuz, sakroiliak eklem, lemporamandibuler eklem, kalça, diz, el, ayak eklem, disfonksiyonlan.

Uygulama Merkezlerinde:

- Kayropraktik müdahale, sedasyon veya anestezi gerektiriyorsa, bu uygulamaların uygulama merkezinde yapılması uygundur.

) Uygulanmayacak Durumlar: Odontoid hipoplazi, instabil odontoid, akut kırık, spinai kord tm, osteomyelit, hematoma (spinalkord veya mtrakanahkler),menenjal tm, vertebral tm, fragmanlı disk hernisiyle birlikte olan ilerleyici nörolojik defisit, üst servikal omurganın Arnold Chiari malformasyonu, vertebral luksasyon, anevrizmal kemik kisti, dev hücreli kemik tm, osteoblastoma, osteoidosteoma. ameliyat sonrası fiksasyon/stabilizasyon protezleri, kas ya da diğer yumuşak dokuların neoplastik hastalıkları, pozitif Kesting ya da Lhermit belirtileri, siringomyeli. etiyoijisi bilinmeyen hidrosefali, kauda equina sendromu gibi durumlarda kayropraksi uygulanmaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemeyen durumlarda. Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzemeler: Uygulama yapılan birimlerde ve eğitim merkezlerinde standart kayropraktik manipülasyon için uygun bir müdahale masası bulunması gerekir.

e) Bulundurulabilecek Cihaz ve Malzemeler: Farklı raanipiatif uygulamalar için tt veya drop özelliği olan masalar, mekanik düzeltme için elektrikli veya manuel itme cihazı, analız amaçlı kullanılan yüzeyel ısı ölçen cihazlar veya yüzeyle EMG kullanılır.

8) KUPA UYGULAMASI

a) **Tamım:** Kan dolaşımını arttırmak için bölgesel vakum oluşturmaya dayanan kuru kupa uygulaması ve belli vücut noktalarında bölgesel vakumla beraber yüzeysel cilt kesikleri oluşturarak kanın alındığı Yaş Kupa Uygulamasıdır (Hacamat).

b) **Uygulamaya Yetkili Personel:** Sertifikası bulunan tabip, diş tabibi ve tabip gözetiminde sertifikalı sağlık meslek mensubu

c) **Kupa Uygulanabilecek Durumlar :** Kupa uygulaması aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak **kullanılır**. Hastalığı ortadan kaldıracak veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Organik bir rahatsızlığı tanımlanmayan hastalarda immün sistemi güçlendirme.
- Fibromiyalji Sendromu.
- Romatizma! hastalıklara ait kronik ağrı, eklem hareket kısıtlılığı, sabah tutulduğu, yorgunluk gibi durumlar.
- Kas-iskelet sistemi mekanik ağrıları.
- Diz ağrısı (osteoartrit vb.).
- Migren ve gerilim tipi baş ağrısı gibi organik olmayan baş ağrıları.
- Organik olmayan uyku bozuklukları.
- Sindirim sistemi hastalıklarına ait bulantı, kusma, kabızlık gibi durumlar.

Uygulama Merkezlerinde:

- Nevraljilere bağlı ağrılar.
- İnmeye bağ gelişen hıçkırık, yorgunluk, afazi gibi durumlar.

ç) **Uygulanmayacak Durumlar:** Trombofilebit, aktif yaralar, cerrahi yaralar, dekompanse kalp hastalığı, anemi (hemoglobin 9,5mg/d.Fnm altı), hemofili, kanama/pıhtılaşma bozukluğu öyküsü, antiagregan ilaç kullanımı durumunda ve varisin doğrudan üzerine kupa uygulanamaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemez durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) **Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzeme:** Tek kullanımlık kupa seti, epidermal insizyon sağlayacak kesici/delici alet, tek kullanımlık eldiven, uygulama için uygun muayene yatağı, uygulama bölgesinin temizliğinde kullanılacak solüsyonlar.

Kupa setleri plastik, cam, silikon, elektrikli, manuel, pompalı veya pulsatif olabilir,

9) LARVA UYGULAMASI

a) **Tanımlı:** *Lucilia (Phaenicia) sericata* steril larvalarının kronik yaralarda biyodebridman amaçlı kullanılması suretiyle yapılan uygulamadır.

Temel Prensipler:

Maggot Tedavisi kapsamında uygulamadaki gerekli materyal olan *Lucilia sericata* türüne ait sineğin laboratuvarında sürekli üretimi aşağıdaki standartlarda yapılır:

LMaggot Tedavisi kapsamında *Lucilia sericata* türü sineğin erişkin kolonilerinin laboratuvarında sinek kafesleri içinde sürekli üretimi yapılacak koşullar için yaklaşık 12 m² büyüklüğünde "iklim odası" Özellikleri oluşturulmalıdır, Bu amaçla İklim Odasında 24-27°C sıcaklık, %40-60 nemlilik ve belli bir ışık sistemi kurulmuş olmalıdır,

2İklim odasında *Lucilia sericata* türü sineğin yaşam döngüsüne uygun yumurta, larva, pupa ve erişkini ile sinek kolonileri elde edilmelidir.

Siklim odasının yanı sıra larva eldesi sierilizasyonu ve yapılacak ise steril paketlerin geliştirilmesi amacıyla bağımsız, mikrobiyolojik analiz için gerekli etüv, otoklav, lamktar kabin, ışık mikroskobu cihazların içeren» yaklaşık 20 m² büyüklüğünde fonksiyonel bir laboratuvar bulunmalıdır.

b) Uygulamaya Yetkili Personel: Sertifikalı tabip

c) Maggot Tedavisi Uygulanabilecek Durumlar: Maggot tedavisi aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Diyabetik ayak ülseri
- Venöz staz ülserleri

Uygulama Merkezlerinde:

- Diyabete bağlı olmayan nöropatik ayak ülserleri
- Bası ülseri
- Travmatik iyileşmeyen yaralar
- Arteriyel/iskemik ülserler
- Post-operatif yaralar
- Osteomyelit
- Nekrotizan fasilt

ç) Uygulanmayacak Durumlar: İnsektlere karşı alerji durumunda, anlamlı derecede koagülopati varlığında, baş bölgesi, solunum sistemi ve iç organlara, endokrin bezlere ve hayati organlara bağlantısı olan fistüller, hemarojik apselere uygulanmaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemeyen durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzemeler: Steril larvalar.

10) MEZOTERAPİ

a) **Tanımı:** Mesoderm kaynaklı organ patolojilerinin iyileşmesini amaçlayan bitkisel veya farmakolojik ilaçların bölgesel, küçük dozlarda, özel İğneler ve özel tekniklerle cilt içi enjeksiyonu uygulamasıdır.

İğnesiz mezoterapi, ürünün cilt içine iğne olmadan elektroporasyon yöntemi ile verilmesidir.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel: Sertifikalı tabip ve diş tabibi.**

c) **Mezoterapi Uygulanabilecek Durumlar:** Mezoterapi aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracağı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Trigemius nevralsileri, Servik-brakiyal nevralsiler.
- Eklem dejenerasyonu sonrası oluşacak ağrı, sertlik, şişlikler ve hareket kısıtlılığı.
- Bağ dokusu patolojisine ait ağrı, kızarıklık ve hareket kısıtlılığı, hidrolipodistrofiler- yangısız selülit
- Akut ve kronik yumuşak doku zorlanmalanndaki ağn, kızarıklık ve hareket kısıtlılığı,
- Miyofasiyal ağn sendromu.
- Migren baş ağrıları.
- Mikro dolaşım bozukluğuna bağlı edemlerde destekleyici,
- Keloid, alopesia, akne gibi cilt patolojilerinin tedavisinde destekleyici,
- Spazmodik patolojilere bağlı ağrılarda,
- İmmün sistemi güçlendirme.
- Yumuşak doku spor yaralanmalannda.

Uygulama Merkezlerinde:

- Artritler, romatoid poliartritler, akut romatizmalar gibi eklem patolojileri.
- Arteritler, mikro- dolaşım sorunları, jinekoloji ve doğum vasküler patolojileri.
- Hipertansiyon, hemipleji, serebralpalsi gibi hastalıklarda genel rehabilitasyon uygulamalarına yardımcı olarak kullanılabilir.

) **Uygulanmayacak Durumlar:** Akut enfeksiyonlar, derin ven trombozun, mstabü kan basıncı, kalp krizi, senkop .sonrası epizod, açık yaralar, son dönem kalp yetmezliği, diabetes mellitus, antikuagüan tedavi altındaki hastalar, böbrek yetmezliği, ilaçlara karşı aşın duyarlılığı olan hastalarda ve hamilelikte uygulanamaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya ıkanngrleemeyen durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) **Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzemeler:** Steril tek kullanımlık mezoterapi iğneleri, enjektör, eldiven

e) **Bulundurulabilecek Cihaz ve Malzemeler:** Mezoterapi uygulama tabanca cihazı, transdermal uygulama (iğnesiz mezoterapi) cihazı, muayene masası.

11) PROLOTERAPİ

a) **Tanımlı;** Proliferatif ve iritan solüsyonların eklem bağ dokusu içine enjekte edilmesi uygulamasıdır. Enjeksiyonlar, genellikle zedelenmiş, aşınmış, gçleri azalmış tendon ve ligamentlere ve eklemlere yapılır. Amaca uygun olarak seçilen ilaç karışımları bölgesel olarak,özel iğnelerle vezel tekniklerle uygulanır.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel:** Sertifikalı tabip ve diş tabibi.

c) **Proloterapi Uygulanabilecek Durumlar:** Proloterapi aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Eklem bağ gevşekliklerine bağlı ağrı, şişlik.
- Kısmi tendon yaralanmaları ve aşırı kullanım sendromu,
- Tekrarlayan baş, boyun, sırt ve bel ağrıları.
- Omurga, göğüs kafesi ve kaburgalarda geçmeyen kas ve ligament kaynaklı ağrılar.
- Migren ağrıları ve royofasyal ağrılar.
- Topuk dikenini, plantar fasitis ağrı, şişlik ve fonksiyon bozuklukları..
- Yumuşak doku spor yaralanmaları.
- Bağ ve kas yaralanmalarına bağlı kısmi yırtılmalar.

Uygulama merkezlerinde:

- Enflamatuar eklem hastalıkları, arteritler, mikro- dolaşım sorunlar.

ç) **Uygulanmayacak Durumlar;** Hemofili, zeka geriliği, kanama bozukluğu, derin ven trombozu, stabil olmayan kan basıncı, kalp krizi, epilepsi, açık yaralar, son dönem kalp yetmezliği, diabetes meliitus, antikoagülan tedavi, böbrek yetmezliği, ilaçlara karşı aşırı duyarlılığı **olanlarda** uygulanmaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemez durumlarda. Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) **Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzemeler:** Steril tek **kullanımlık** iğneler, enjektör, eldiven, proliferatif solüsyonlar, lokal anestezi ve muayene masası,

12) OSTEOPATİ

a) **Tanımı:** Eklemler, kaslar, bağ dokusu ve omurgayı içeren kas-iskelet sistemini güçlendirilmesine yardımcı olan, total vücut sağlığına odaklanan ve hastalıklarda kas-iskelet sisteminin etkinliği üzerinde duran invaziv olmayan bir tamamlayıcı tıp uygulamasıdır.

b) Uygulamaya Yetkili Personel

Sertifikalı tabip, diş tabibi ve tabip gözetiminde sertifikalı sağlık meslek mensubu.

c) **Osteopati Uygulanabilecek Durumlar :** Osteopati aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Omurga ve kas-iskelet sistemi hareket ve fonksiyon bozuklukları.
- » Omurga ve kemik eklem sisteminin akut ve kronik ağrı sendromları,
- Omurga disk kaymaları.

- İskialji, brakiyal nevralsi, siyatalji, diskopatik ağrılar.
- E iv lem ertliği ve dejenerasyonu.
- •Migren, gerilim tipi baş ağrılarını.
- Postural kusurlar.
- Ayaktan ameliyat sonrası rehabilitasyon.
- Kaza sonrası ağn sendromları.
- Spastisite, serebral palsi gibi nöromüsküler problemler.
- Çocuklarda koordinasyon ve psikomotor fonksiyon bozuklukları.
- Psikosomatik sendromlar, anksiyete. depresyon.
- « Kronik nörolojik hastalıklarda (**Alzheimer** hastalığı ve Multipl Skleroz) destekleyici amaçlı.
- « Uyku bozuklukları.
- Sindirim sistemi, üriner sistem, ürogenital, solunum ve dolaşım sistemleri fonksiyonel bozukluklan.

Uygulama Merkezlerinde:

« Vissero-somatik fonksiyon bozukluklarına bağlı rahatsızlıklar.

- Hamile kadınlarda ağn sendromları.
- Honnonal denge bozukluklarında destekleyici amaçlı.

ç) Uygulanmayacak Durumlar: Ağn nedeniyle uygulamanın istenmemesi, kanamalar, uzamış kanama zamanı, antikoagülan kullanımı, ileri kanama/pıhtılaşma bozukluklan, hemofili, intemal fıksasyon , fotai eklem protezi varlığı, kemik ve eklem stabiiitesim bozacak; tümör, metastatik hastalık, süpüratif artrit, osteomiyelit, septik artrit, kemik tüberkülozu, kırıklarda erken dönem, akut hematom. Down sendromu, akut psikoz. Bakanlık, uygulama ve araştımlar sonucunda ortaya çıkan öngörülemeyen durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzemeler: Osteopati uygulaması için uygun müdahale masası bulunması gerekir.

13) OZON UYGULAMASI

a) Tanımı: Lokal veya sistemik olarak ozon-oksijen karışımının kullanıldığı uygulama yöntemidir.

Uygulama metodlan;

- Majör Otohemoterapi: Hastanın 50 ila 100 cc kanı, vücut dışında steril koşullarda, uygun oranda medikal ozon gazı ile normobarik koşullarda karıştırılıp hastaya geri verilir.
- Minör Otohemoterapi: Hastanın 2 ila 10 cc kanının vücut dışında steril koşullarda medikal ozon gazı ile karıştırılıp, intramuskuler yoldan hastaya enjekte edilmesidir.
- Rektal veya vaginal insufflasyon: Hastaya rektal veya vajinal yoldan medikal ozon gazı verilmesidir.
- Torbalama metodu : Kol-baeak gibi ekstremiteilerin haricen ozon gazı uygulanması amacıyla özel bir torbaya alınarak medikal ozon gazı uygulaması işlemidir.

- İntradiskal uygulama: Steril koşullarda görüntüleme teknikleri (C kollu skopi, fioroskopi) eşliğinde uzman doktorlar tarafından intervertebral diskler içerisine direk ozon uygulanmasıdır.
- Kas İskelet Sistemi Uygulamaları: Kas» tendon, tendon kılıfı, bağ, eklem içi, eklem çevresi ve omurga sorunlarında; enjeksiyon yöntemi ile deri içi, deri altı, kas içi ve eklem içi medikal ozon gazı uygulamalarını içerir.

b) Uygulamaya Yetkili Personel: Sertifikalı tabip ve diş tabibi

c) Ozon Uygulanabilecek Durumlar : Ozon uygulaması aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracığı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Eklem, tendon ve ligaman yaralanmaları.
- Veriebra ve disk patolojilerine bağlı yansıyan ağrı (para vertebral enjeksiyon).
- Myofasial ağn, fibromyalji.
- İlgili uzman tarafından yönlendirilmiş diyabetik yaralar.
- Gingivit. periodontitis.

Uygulama Merkezlerinde;

- Nöropatik ağn.
- » Vertebral disk patolojileri (Skopi altında intradiskal enjeksiyon).
- Enfekte diyabetik yaralar.
- Revaskülarizasyon şansı olmayan kritik iskemili ekstremitte yaralan.

Minör otohemoterapi, majör otohemoterapi, rekta! uygulamalar, intraartikuler» tetik nokta tendon kılıfı enjeksiyonları ünite koşullarında da yapılabilecektir.

Medikal ozon uygulamaları standart tedavilere ek olarak veya tek başına uygulanabilir

ç) Uygulanmayacak Durumlar: Ozonun gaz formunda damar içine enjeksiyonu hava emboiisi sonucu Ölümlere yol açabileceğinden yapılmaz. Glikoz 6 Fosfat Dehidrogenaz enzimi eksikliği, Basedov Grâves tipi kontrolsuz hipertroidi vakaları, masif kanamalı **hastalar**, malign hipertansiyon, ağır trombositopeni ($<50000 /\text{mm}^3$) varlığında ozon uygulaması yapılamaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörüilemeyen **durumlarda**, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

d) Bulundurulması Zorunlu Cihaz ve Malzemeler: Ozon jeneratörü, Ozon Sensörü

14) REFLEKSOLOJİ

a) Tanımı:El, ayak tabam ve kulaklarda vücudun tüm bölümleri, organ ve bezleriyle ilgili yönlendirici refleks alanların mevcudiyeti prensibine dayamr. Bu refleks alanlara herhangi bir cihaz» malzeme, krem, losyon kullanmadan sadece basınç uygulanır. Refleksoloji spesifik hastalıkların tanı, tedavisi veya eklem mobilizasyonu ve manupilasyonunu içermez.

b) Uygulamaya Yetkili Personel: Sertifikalı tabip ve tabip gözetiminde sertifikalı sağlık meslek mensubu.

c) **Refleksoloji Uygulanabilecek Durumlar** : Refleksoloji aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı, ortadan, kaldıracağı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde;

- Stres, anksiyete,
 - İrritabl Barsak Sendromu,
 - Herhangi bir organik bozukluk tanımlanmayan kişilerde immün sisteminin güçlendirilmesi
 - Sindirim sistemi hastalıklarına ait bulana, kusma, kabızlık gibi durumlar.
 - Mekanik kas- iskelet sistemi ağrılar.
 - Migren, gerilim tipi gibi organik nedenli olmayan baş ağrıları.
 - Astım tedavisinde anksiyeteyi azaltarak destekleyici.
 - Organik olmayan uyku bozuklukları.
- » Hiperaktif detrüsor kasma bağlı idrar kaçırmada yardımcı yöntem olarak, kullanma.

Uygulama Merkezlerinde;

- Anksiyete bozuklukları, panik atak tedavisinde destekleyici.
- Hemipieji, serebral palsi, multiple skleroz gibi nörolojik kökenli hastalıklarda genel rehabilitasyon uygulamaların destekleyici.
- Kanser ve kemoterapive bağlı ağrı, bulantı, kusma gibi yan etkileri azaltmada destekleyici.
- Doğum ağrılarının azaltılması.

ç) **Uygulanmayacak Durumlar**: Öyküde akut enfeksiyonlar, ateşli durumlar, ayakta aktif gut artriti, derin ven trombozu, kontrol edilemeyen kan basıncı, kalp krizi, kalp pili varlığı, senkop sonrası epizod, akut cerrahî durumlar, safra kesesi-böbrek taşlan, uygulama bölgesinde açık ve kapalı yaralar, gebeliğin ilk üç ayı gibi durumlarda refleksoloji uygulanamaz. Bakanlık, uygulama ve araştırmalar sonucunda ortaya çıkan öngörülemeyen durumlarda, Bilim Komisyonunun görüşünü alarak bunların haricinde yasaklamalar getirebilir.

15) MÜZİKTERAPİ

a) **Tanımı**: Müzik terapisi konusunda ehliyetli bir profesyonel tarafından, müziğin ve müzik uygulamalarının, bireylerin fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel ihtiyaçlarını karşılamada klinik ve kanıta dayalı kullanıldığı uygulamadır.

b) **Uygulamaya Yetkili Personel**: Sertifikalı tabip ve tabip gözetiminde sağlık meslek mensupları ile en az lisans düzeyinde müzik eğitimi aldıktan sonra müzikterapi **sertifikasyon** programını tamamlamış uygulamaya yardımcı olan kişiyi.

c) **Müzikterapi Uygulanabilecek Durumlar** : **Müzikoterapi** aşağıdaki uygulamalar ve ilişkili olabilecek alanlarda tedaviyi destekleyici yöntem olarak kullanılır. Hastalığı ortadan kaldıracağı veya tek başına tedavi edeceği gibi beyanlarda bulunulamaz.

Ünitelerde:

- Anksiyete bozukluğu ve stres bozuklukları.
- * Sosyal fobiler.
- ◆ Kişilik bozuklukları.
- * Otizm hastalarında dikkatin artırılması, öğrenmenin kolaylaştırılması ve çevreye farkındalığın artırılmasında.
- » Zeka geriliğinde öğrenmenin kolaylaştırılması ve çevreyle iletişimin artırılmasında.
- Kaygı giderilmesinde ve tedaviye uyumun artırılmasında. ■
- * Akut ve kronik ağrıda.
- Multipl skleroz, Parkinson gibi kronik organik hastalıkların rehabilitasyonunda yardımcı olarak.
- » Felçli hastaların rehabilitasyonunda yardımcı olarak.

Uygulama Merkezlerinde:

- » Yanık tedavisinde ağrı ve anksiyete azaltılması.
- * Yoğun Bakım Ünitelerinde ağrı ve anksiyete azaltılması.
- * Doğum sırasında ağrı ve anksiyetenin azaltılması.
- Preoperatif anksiyete ve postoperatif ağrıya azaltılması.
- ◆ Kanser hastalarında ortaya çıkan ağrı, kusma, kaygı ve ilaç yan etkileriyle baş edilmesinde,
- ◆ **ç) Bulundurulabilecek Cihaz ve Malzemeler:** Müzik ve ritim aletleri.